

SLU Viltskadecenter
2023-05-30

Sveriges länsstyrelser

Viltskadecenters rekommendationer för bidrag och ersättning i samband med rovdjursskador på tamdjur och hundar 2023

På uppdrag av Naturvårdsverket lämnar Viltskadecenter härmed följande rekommendationer beträffande bidrag och ersättningar för rovdjursangripna tamdjur enligt Viltskadeförordningen 2001:724, 11 och 12 §§ och Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd ("Viltskadeföreskrifterna") NFS 2018:5 (konsoliderad med ändringsföreskrifter NFS 2019:4). Rekommendationerna ska läsas tillsammans med viltskadeföreskrifterna.

Alla bidrags- och ersättningsnivåer utom de för hundvästar mot vargangrepp anges exklusive moms (9, 28 §§). Flera belopp justeras utifrån förhöjt prisbasbelopp en gång om året.

Bidrag till skadeförebyggande åtgärder

Hundvästar mot vargangrepp (8 och 10 §§)

Länsstyrelsen får lämna bidrag för att förebygga skador på hund med högst 80 % av kostnaden (inklusive moms). VSC rekommenderar att bidrag lämnas till personer med hundar som *jagar i vargrevir* med 50 %, dock max 5 000 kr. Max en hund per person och år.

För att en väst ska kunna anses skydda även mot varg bör dess effekt i första hand vara inriktad på att avbryta eller fördröja ett eventuellt vargangrepp. Västar ska täcka nacke och rygg och vara utrustade med något som, förutom västens eventuella stickskydd, kan försvåra ett vargangrepp. Några exempel är elektricitet, vassar taggar ("vargstål") eller någon vätska/spay med avskräckande smak eller annan begränsande egenskap.

Västar med potential att avbryta eller fördröja ett vargangrepp finns exempelvis hos *Dogtech* (www.dogtech.se), *Proof Design Sweden AB* (www.proofdesignsweden.com), *Swevest* (www.swevest.se) och *Tuskproof Wolf* (www.jaktwebben.com). Bidrag kan även ges för inköp av västar från andra fabrikat om de har motsvarande egenskaper. Kontakta gärna Viltskadecenter för rådgivning kring detta.

Investeringar till förebyggande åtgärder (11 §)

Bidrag till förebyggande åtgärder får lämnas för investeringar, till exempel rovdjursavvisande stängsel (RAS), sändare till utvalda djur på fäbodbeta och boskapsvaktande hundar.

Investering i rovdjursavvisande stängsel (RAS)

För de flesta djurbesättningar i Sverige är stängsel den mest effektiva metoden att förebygga rovdjursangrepp på, såväl kostnads- som arbetsmässigt.

Länsstyrelsen får lämna bidrag för att förebygga skador av stora rovdjur till företag med 100 % av kostnaden (exklusive moms). För att hålla antalet rovdjursangrepp i Sverige på så låg nivå som möjligt rekommenderar VSC att bidrag till RAS prioriteras enligt följande:

1. Akutåtgärder
2. Fårbesättningar i befintliga vargrevir
3. Fårbesättningar i anslutning till befintliga vargrevir i områden med låg täthet av fårbesättningar.

Bidrag bör även beviljas till alla slags djurbesättningar som haft dokumenterade rovdjursangrepp

Bidrag till rovdjursavvisande stängsel (RAS) lämnas med max 50 kr/meter + max 5 000 kr till aggregat. För tekniska rekommendationer se [Viltskadecenters rekommendationer för rovdjursavvisande stängsel \(RAS\)](#).

Halva beloppet (25 kr/meter + max 5 000 kr till aggregat) kan medges för att rusta upp/komplettera befintliga stängsel till RAS. Länsstyrelsen och djurägare bör samråda kring befintliga stängsel innan ansökningar beviljas för att avgöra om det är möjligt att nå ett resultat som uppfyller kriterierna för RAS.

Bigårdar

En bigård är en samling bikupor med bisamhällen i. Av praktiska skäl ställer man oftast kuporna i en liten rad med upp till en meters mellanrum. Oftast är det färre än 10 kupor/samhällen per bigård.

Bidrag om 50 kr/meter (max 120 meter per bigård) + max 5 000 kr till aggregat för att sätta upp stängsel kring bigårdar i områden med fast förekomst av björn och kring bigårdar i andra områden som haft dokumenterade skador av björn. Bidrag lämnas en gång per bigård.

Ensilagebalar

Bidrag om 50 kr/meter + max 5 000 kr till aggregat för att sätta upp stängsel för att skydda ensilagebalar som lagras på åkermark i områden med fast förekomst av björn.

Boskapsvaktande hundar

Upp till 100 % av inköpspris för boskapsvaktande hund.

Sändare till tamdjur på fritt skogs- eller fjällbete

Upp till 100 % av kostnaden för inköp av sändare samt kostnader för teletrafik.

Som grund kan 20 % av djuren i en får- eller getbesättning och 10 % i en nötkreatursbesättning förses med sändare. Flera sändare kan beviljas om det finns särskilda behov.

Stöd för underhåll av rovdjursavvisande stängsel (13 §)

Bidrag kan lämnas med 5 kr/meter för röjning under RAS en gång per år. Obegränsat antal år så länge stängslet används för att förebygga rovdjursskador på tamdjur.

Bidrag bör kunna lämnas till stängsel som uppfyller kriterierna för RAS kring *får- och getbesättningar i befintliga vargrevir* och till alla slags djurbesättningar som haft dokumenterade rovdjursangrepp. Bidrag bör inte ges för att röja kring fårnät med fasta knutar, då de inte har någon låg eltråd.

Stöd för förebyggande åtgärder i samband med rovdjursangrepp (13 § 2 och 14 §)

För att förebygga fler rovdjursangrepp lämnas bidrag till kostnader, inbegripet arbetstid, med upp till 100 % för nedanstående åtgärder, dock högst 14 dagar efter dokumenterat angrepp. Arbete ersätts med 400 kr/timme. Transportkostnader ersätts med 25 kr/mil (skattefri bilersättning).

- a) att flytta djur till mindre skadeutsatta beten,
Inklusive milersättning.
- b) att ställa in djur vid en tidigare tidpunkt än som planerats,
Gäller även nattintag.
- c) extrafoder med anledning av flytt av djur,
Inklusive tidigare installning.
- d) bevakning av djur,

Gäller även extra tillsyn.

Bör även kunna ges för uppsättning och nedtagning av lapptyg och/eller andra akuta åtgärder för att förebygga förnyade angrepp. Rekommenderad ersättning lämnas med 1 timme per 100 m stängselträcka. Då ingår förberedelser, uppsättning, nedtagning och eventuellt efterarbete.

- e) uppsamling av kadaver och transport till destruktion samt destruktionskostnader.
Genom att avlägsna de kadaver som finns på platsen efter besiktningen *förebygger* man fler angrepp. Det handlar inte om att leta efter skadade och döda djur vid upptäckt av ett angrepp.

Om stöd lämnas enligt en eller flera av punkterna a–c bör dessutom ersättning med 500 kr per djurenhet (DE) lämnas som kompensation för produktionsbortfall. 1 DE motsvarar 1 ko eller 5 st får eller getter. Vid färre djur än 1 DE utgår ersättning motsvarande 1 DE.

Ersättningar för skador

Hundar (29 §)

För försäkrad hund som skadats av varg, björn, järv, lo eller örn får ersättning lämnas med högst 5 000 kronor för självrisk i försäkring. Därutöver får ersättning lämnas för andra styrkta kostnader som skadan föranlett och som inte omfattas av försäkringsskyddet med högst 8 000 kronor.

För oförsäkrad hund som skadats av varg, björn, järv, lo eller örn får ersättning lämnas med högst 10 000 kronor för veterinärvård eller andra styrkta kostnader som skadan föranlett.

Exempel på andra styrkta kostnader kan vara milersättning (skattefri bilersättning med 18,50 kr/mil) till veterinär och pejlhalsband som gått sönder i samband med angrepp.

Utöver ovanstående får hund som avlider eller avlivas efter angrepp av varg, björn, järv, lo eller örn få ersättas med högst 25 000 kronor. Detta gäller såväl försäkrad som oförsäkrad hund.

Ersättningar för direkta kostnader (31 och 32 §§)

Länsstyrelsen får lämna ersättning upp till 100 % för följande direkta kostnader:

1. Dödade djur
3. Materiella skador på jordbruksbyggnader, inklusive arbete med reparation.

Rekommenderade priser exklusive moms anges i underrubrikerna nedan. Beloppen inkluderar slaktvärde, avelsvärde och merarbete. Djur som saknas efter dokumenterade rovdjursangrepp ersätts på samma sätt som döda djur.

Får

Schablonersättning per djur

Får: 3 800 kr (hondjur över ett år)

Lamm: 2 400 kr (djur upp till ett år)

Tillägg per djur

- 500 kr per djur anslutna till Elitlamm (tidigare Fårkontrollen)
- 500 kr per djur för ekologiskt uppfödda djur eller djur anslutna till KRAV eller annan certifieringsorganisation
- 500 kr per djur anslutna till Maedi-Visna-program
- 500 kr per djur som har godkänd F-status enligt Gård & Djurhälsans fotröteprogram Klövkontrollen

Sker skador på dräktiga tackor efter betäckningssäsongen utgår tillägg för lammen med 600 kr per lamm.

Sker angrepp på tackor inom 8 veckor efter lamning och lammen blir moderlösa, lämnas ersättning för tillväxtförluster på lammen med 1000 kr per lamm.

Särskilt värdefulla djur

För djur som har höga avelsvärden bör högre ersättning utgå mot uppvisande av kvitton eller annan dokumentation.

För djur som ingår i förädlingsverksamhet (skinn, kött, mejeri eller annat) och som därför kan betinga ett högre värde, bör högre ersättning utgå mot uppvisande av kvitto eller annan dokumentation.

Getter

Getter kan ersättas med samma belopp och enligt samma principer som får (se ovan).

Nötkalv

Nötkalv (djur upp till ett år): 17 500 kr

Nötkreatur, hästar och andra tamdjur

Efter förluster av nötkreatur över ett år, hästar och andra tamdjur görs en värdering *i varje enskilt fall*.

Katter och andra sällskapsdjur

Katter och andra sällskapsdjur ersätts inte med medel ur viltskadeanslaget.

Bin

Angrepp av björn eller annat fredat vilt på bin ersätts med max 6 000 kr per kupa/samhälle (maxbelopp för bin: 3 000 kr; maxbelopp för material (kupa, lådor, ramar, etc): 3 000 kr). Summan inkluderar produktionsbortfall och merarbete i samband med angrepp. För att erhålla ersättning ska biodlaren ha anmält uppställningsplatsen till länsstyrelsen.

Hjortar (hägnat vilt)

Hjortar i hägn räknas som vilt och ersätts inte (26 §).

Läs mer i rapporten Bedömningar avseende rovdjursskador på hägnat vilt (Rapport från Viltskadecenter 2014–4).

Ensilage, hö och liknande

Ibland skadas foderbalar av björnar. Dessa ersätts med max 600 kr/bal. Summan inkluderar merarbete i samband med angrepp.

Materiella skador och arbete med reparation

Till ”jordbruksbyggnader” räknas även stängsel.
Arbete med reparation: 400 kr/timme.

Ersättning för *indirekta* kostnader (31 och 33 §§)

Länsstyrelsen får lämna ersättning upp till 100 % för följande indirekta kostnader:

1. Veterinärkostnader för behandling av skadade djur.
2. Medicin ordinerad av veterinär.
Ersättning för veterinärvård och mediciner baseras på inlämnade kvitton.
3. Arbetskostnader i samband med sökandet efter saknade djur.
Ersättning lämnas med högst 400kr/timme enligt schablon:
Max 2 timmar per eftersökt DE (djurenhet) för konventionella besättningar.
Max 6 timmar per DE för besättningar på fritt skogs- eller fjällbete (eller motsvarande).
Det är antalet djur man letar efter som utgör underlag för DE.
1 djurenhet (DE) motsvarar 1 ko eller 6 st får eller getter. Vid färre djur än 1 DE utgår ersättning motsvarande 1 DE.

Stöd för kostnader i samband med viltskada (34, 35 §§)

Ersättning får lämnas med upp till 100 % för kostnader i samband med viltskada, inbegripet arbetstid, för följande:

1. Hemtagning av djur efter angrepp. (Från hägnet/platsen där angreppet skedde till hemgård eller annan plats.)
2. Egenvård av skadade djur.
3. Värdeminskning på skadade djur.
4. Avlivning av djur med anledning av angreppet.
5. Extrakostnader för inköp av foder.
6. Transport av kadaver till destruktionsanläggning och destruktionskostnader.

Arbete ersätts med 400 kr/timme och transportkostnader ersätts med 25 kr/mil (skattefri bilersättning).

Veterinärvård och egenvård av skadade djur ersätts som mest med samma belopp som de ersättningar som anges för dödade djur under rubriken *Ersättningar för direkta kostnader (31 och 32 §§)*. Utöver detta kan djur som avlider eller avlivas efter vård dessutom ersättas med beloppen ovan.

Ensilage, hösilage, hö och halm kan behöva köpas in efter rovdjursangrepp som medfört flytt av betesdjur under betessäsongen. Dessa ersätts med max 600 kr/bal. Alternativt kan schabloner användas som grund för ersättning till stödutfordring (beloppen inkluderar både grovfoder och kraftfoder): 10 kr/lamm per dag och 5 kr/vuxet djur per dag.

Angående risk för uteblivna kompensationsstöd efter rovdjursangrepp

Vi rekommenderar att länsstyrelsen betraktar rovdjursskador som ”annan oförutsedd händelse” och att djurägaren slipper betala tillbaka pengar. Mer information finns på Jordbruksverkets webbplats [**Kompensationsstöd 2023**](#).

Ändringslogg

2023-05-08: Införande av ändringslogg.

Specifisering av VSC:s prioriteringsordning för bidrag till RAS.

Höjning av beloppet för transportkostnader till 25 kr/mil (skattefri bilersättning).

2023-05-30: Förtydligande av *Särskilt värdefulla djur/förädlingsverksamhet*.